

Отъ всички ти задачи на политика та, по моето мнѣние, първата и най-важната е човѣколюбие, разумно разбрано и поставено въ вѣрни отношения съ справедливостъ та. Азъ вѣрвамъ, че може да се ненаруши тая висока цѣль и да се достигнатъ нѣкои други важни цѣни, като се поддържа териториялната цѣлость на Турция.

Нѣма причина да се прѣдполага, че въ настоящето време нѣкои отъ континентални ти държави се ръководѣтъ въ своята источна политика отъ егоистически или завоевателни цѣли. Нъ можемъ да си прѣдставимъ нѣколко такива положения на европейски ти работи, при които съсѣдити на Турция, т. е. Австрия и Русия, би могли естествено да се съблазнѣтъ отъ планове за териториялно увеличение на нейна смѣтка. Особенности ти на териториялний и плѣменний съставъ на Австрия са служили и поне въ настоящето време ште послужѣтъ за противодѣйствиe на това искушение; колко то се касае до Русия, благодарение на наше то правителство, нии сми играли, относително до нея, игра крайно неосторожна. Като сме имали намѣрение да ѝ прѣпятствуваме, да я застрашавами и извиквами, нии твърдѣ неумѣстно, ако и усърдно сми дѣйствували въ нейна полза. Най-очевидно то благодарумие прѣдписва на Русия въ настоящето време това, което се нарича ожидателно положение. Нейната политика въ настоящето време състои въ това, да съхрани или възстанови спокойствие то, а въ бъдѣщите да се възползова отъ случай тѣ. Нии дѣйствуваме спрямо нея така, като да съществуваше въ нейни ти рѣцѣ готовъ заговоръ; колко то се касае до бъдѣщите то, то нии сми прѣдполагали, че то никога нѣма и да дойде. Нъ ште се погрижимъ ли за него или нѣ, то все пакъ ште дойде. За Русия то прѣдставлява много шансове. Ако сега тя направи дори едно придобивание, тия шансове ште станѣтъ отъ вѣроятно и почти вѣрни. Въ Европейска Турция (това трѣбова да се повтѣря постоянно) християнскій елементъ расте, турскій отпада. Ако въ умове ти на християнското население